

NY SJANSE FOR NY KLIMAAVTALE?

Bakgrunn: Forhandlinger i Bonn, Tyskland, 31. mai - 11. juni 2010

Forhandlingsmøtet i Bonn de to første ukene i juni vil fortelle oss om det er mulig å håpe på en ny internasjonal klimaavtale i løpet av 2010. For første gang siden København-toppmøtet skal forhandlingspartene nå diskutere et helhetlig nytt avtaleforslag. Men det er langt fram til enighet om en avtale som vil sikre store nok utslippsreduksjoner.

Fra 31. mai til 11. juni samles nok en gang forhandlere fra hele verden på Hotel Maritim i den tidligere tyske hovedstaden Bonn. Her møtes begge de to arbeidsgruppene som siden 2007 har ført forhandlingene om en ny klimaavtale: Den ene gruppa, "AWG-KP", diskuterer nye utslippsmål for landene som allerede har forpliktelser i Kyoto-protokollen. Den andre, "AWG-LCA", diskuterer klimatiltak for alle land. I tillegg til disse to gruppene møtes de to faste underkomiteene av FNs klimakonvensjon, nemlig underkomiteen for vitenskapelige og tekniske spørsmål (SBSTA) og underkomiteen for implementering (SBI).

Spenning rundt nytt avtaleforslag

Den største spenningen foran møtet i Bonn dreier seg om hvordan det nye forslaget til klimaavtale blir mottatt når det legges fram for diskusjon i arbeidsgruppa AWG-LCA. Lederen for arbeidsgruppa, Margaret Mukahanana-Sangarwe fra Zimbabwe, fikk på forrige møte i oppdrag å sette sammen et nytt forslag til avtale som kan danne utgangspunkt for de videre forhandlingene. Hennes forslag bygger på den teksten som ble utarbeidet i København, men som aldri ble reelt behandlet. I tillegg bygger forslaget på Copenhagen Accord, erklæringen som ble utarbeidet av et fåtall land og deretter akseptert av de fleste andre land i forhandlingene.

Det nye avtaleforslaget er altså satt sammen av flere ulike og til dels motstridende tekster, og inneholder en rekke ulike alternativer og uenigheter som må løses før den kan vedtas. Mye arbeid gjenstår derfor fram til neste toppmøte i Cancún, Mexico. Men dersom alle land godtar det nye forslaget som grunnlag for de videre forhandlingene, vil det i det minste være et skritt framover og gi større grunn til å håpe på enighet om viktige spørsmål i Cancún. Om forhandlingene kan slutføres i Cancún, slik de små øystatene og andre utviklingsland krever, er likevel usikkert. Flere toneangivende land i forhandlingene mener man bør vente helt til COP 17 i Sør-Afrika i 2011 med å slutføre en ny avtale.

Hvordan tette gigatonn-gapet?

Det største problemet etter København-toppmøtet er den store avstanden mellom de utslippsreduksjonene landene har lovet til nå, og de vitenskapelige anbefalingene. En artikkel i tidsskriftet *Nature* anslår at utslippsløftene fra København i verste fall kan låse verden til en oppvarming på mer enn tre grader. Gapet mellom de nødvendige utslippskuttene og de løftene

som er gitt så langt er på flere gigatonn (milliarder tonn) CO₂, og har derfor blitt døpt "gigatonn-gapet". Møtet i Bonn gir en god anledning for å diskutere hvordan man kan øke reduksjonsmålene og tette dette gapet. Miljøorganisasjonene som følger forhandlingsprosessen ber om at dette må gjøres til et hovedtema i de videre forhandlingene fram mot Cancún.

Det viktigste tiltaket for å øke ambisjonsnivået og tette gigatonn-gapet er at de større industrilandene øker sine utslippsmål. EU og Russland sine mål for 2020 ligger for eksempel svært nær "business as usual", og bør derfor økes betraktelig. Også USA har satt seg skuffende lave mål. Canada har som eneste land redusert sitt mål etter København-toppmøtet, og ønsker seg nå et dårligere mål for 2020 enn de allerede er forpliktet til i 2012 gjennom Kyotoprotokollen.

I tillegg er det avgjørende å tette de mulige smutthullene som ligger i hvordan landene beregner sine utslipp og reduksjonsmål. Et av alternativene i det nye avtaleforslaget åpner for at hele regelverket for beregning av CO₂-opptak i skog må skrives på nytt. Det kan bety at land med mye skog, som Russland, Canada og Australia, vil kunne oppnå større deler av sine utslippsmål uten egentlig å gjennomføre tiltak for å redusere utslippene. Et annet smutthull er de store mengdene ubrukte utslippskvoter ("hot air") som Russland, Ukraina og andre østeuropeiske land fikk tildelt i Kyotoprotokollen, og som de ønsker å ta med seg inn i en ny avtale.

Fra Bonn til Cancún

Etter møtet i Bonn er det bestemt at det skal avholdes to nye forhandlingsmøter før Cancún-toppmøtet COP 16 i desember. Det første av disse to møtene holdes fra 2. til 6. august. Tidspunkt for det neste møtet er foreløpig ikke avklart. I tillegg til disse to forhandlingsmøtene skal det kanskje arrangeres et ekstra toppmøte for å forberede møtet i Cancún. Om, og eventuelt når, et slikt forberedende toppmøte skal avholdes, må bestemmes i løpet av møtet i Bonn.

De offisielle forhandlingsmøtene som er planlagt fram mot Cancún er viktige for å forberede den teksten som til slutt skal bli til en vedtatt avtale. Men det aller viktigste i forkant av Cancún vil være hva som skjer på nasjonalt nivå i land som USA og EU. Vil de øke sine utslippsmål og forpliktelser om å finansiere utslippsreduksjoner i utviklingsland? Uten økte ambisjoner fra rike land er det vanskelig å se for seg at man kan oppnå mer i Cancún enn man gjorde i København.

Hva mener Naturvernforbundet?

- Det nye tekstforslaget i AWG-LCA bør aksepteres som grunnlag for videre forhandlinger, men teksten bør styrkes betraktelig for å gjøre rike lands utslippsløfter mer forpliktende.
- Alle land bør øke sine ambisjoner for reduserte klimagassutslipp. Det største ansvaret ligger på de rike landene, særlig store industriland som USA, EU og Russland, for å øke sine utslippsforpliktelser.
- Mulige smutthull i en ny avtale må tettes for å sikre størst mulige utslippsreduksjoner. Regelverket for CO₂-opptak i skog må styrkes slik at rike land faktisk reduserer sine eksisterende utslipp fra avskoging. Ubrukte klimakvoter i østeuropeiske land må ikke undergrave utslippsreduksjonene i en ny avtale.

Mer informasjon

- Naturvernforbundets nettsider om klimaforhandlingene: www.cop15.no
- Bård Lahn, rådgiver på internasjonal klimapolitikk:
Tlf 41 44 59 67, e-post bard.lahn@naturvern.no